

OM INFECTIEUZE KLAUWAANDOENINGEN TE VOORKOMEN

Klauwmanagement in Vlaanderen met behulp van klauwbaden

Om infectieuze klauwaandoeningen in de hand te houden, kan het klauwbad een hulpmiddel zijn, met de nadruk op «kan», want dit is enkel het geval indien het klauwbad correct wordt toegepast. In kader van het demoproject 'Gezonde klauwen op stal' bevroeg de KU Leuven de Vlaamse melkveehouders over het toegepaste klauwgezondheidsmanagement.

Klassieke stinkpoot en de ziekte van Mortellaro, ook wel kortweg Mortellaro of Italiaanse stinkpoot genoemd, zijn de twee meest voorkomende infectieuze klauwaandoeningen bij melkvee in Vlaanderen (en in andere (Europese) landen). Beide aandoeningen komen op quasi elk melkveebedrijf voor en zijn niet altijd eenvoudig onder controle te houden.

Om de infectiedruk laag te houden, is het van belang een goede stalhygiëne na te streven en de

klauwen regelmatig preventief te (laten) verzorgen. Daarnaast kan het klauwbad een waardevolle aanvulling zijn op deze maatregelen.

Klauwbaden

De effectiviteit van klauwbaden hangt in grote mate af van frequentie van toepassing, frequentie van verversing, gebruikte product en afmetingen van het klauwbad. Aan de hand van de enquête onderzocht de KU Leuven hoe de Vlaamse veehouder het klauwbad toepast.

De afmetingen van een klauwbad zijn een afweging tussen een economisch gegeven (een zo klein mogelijk bad met zo weinig mogelijk product) en de effectiviteit van het klauwbad. Marcel Van Aert

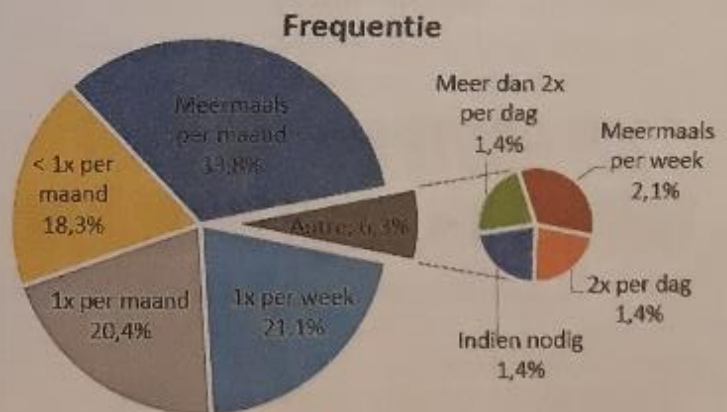
Toepassingsfrequentie

De toepassingsfrequentie van het klauwbad is afhankelijk van de heersende infectiedruk en dient dus doorheen de tijd aangepast te wor-

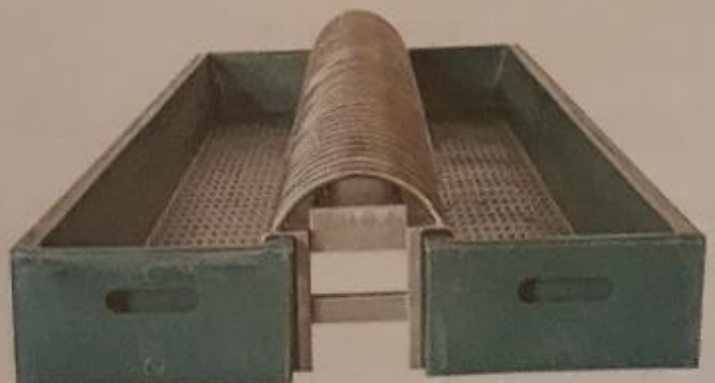
den aan de situatie op het bedrijf. Om plotse opstoten van infectieuze aandoeningen te voorkomen, is het belangrijk ook bij lage infectiedruk

Het is belangrijk dat het klauwbad tijdig verversd of opgeruimd wordt om een goede ontsmettende werking te garanderen. Céline Naessens

Figuur 1: Toepassingsfrequentie van het klauwbad.

Figuur 2: Klauwbad met mestrooster (Intrabath).

Product en concentratie

het klauwbad toe te blijven passen. Figuur 1 geeft weer hoe vaak de deelnemende bedrijven ten tijde van de bevraging het klauwbad gebruikten. Bedrijven die minstens eenmaal per maand het klauwbad toepasten, hadden minder last van infectieuze klauwaandoeningen.

Desondanks gebruikt zo'n 36% van de veehouders die aan de enquête deelnamen geen klauwbad. Dit hangt mogelijk samen met de incidentie aan klauwproblemen en het feit of er op andere preventieve en curatieve handelingen wordt ingezet.

De frequentie van behandelingen is afhankelijk van de incidentie. Om het aantal infectieuze klauwproblemen terug te dringen, is een wekelijks klauwbad een noodzaak. De frequentie kan later terug gebracht worden naar een 2-wekelijks toepassing. Daarbij dienen de koeien telkens 's morgens en 's avonds doorheen het klauwbad te gaan en dat meerdere opeenvolgende dagen, maar lees daarvoor steeds de instructies op het etiket van het te gebruiken product.

Figuur 3: toegepaste klauwbadproducten. De blauwe balkjes dienen op de linker- en rechter- en linkerklauwbad tussenin door een meststrooster wordt gescheiden. Bij zo'n bad komt de mest nauwelijks in de behandelvloeistof terecht.

Tijdig verversen

Het is belangrijk dat het klauwbad tijdig verversen of opgeruimd wordt om een goede ontsmettende

werking te garanderen. Immers, indien teveel mest in het bad terecht komt (vuile klauwen, mesten in het klauwbad) vermindert of verdwijnt de werking van het ontsmettingsproduct.

Om kans op mest in het klauwbad te reduceren, kan gebruik worden gemaakt van een klauwbad waarbij een rechter- en linkerklauwbad tussenin door een meststrooster wordt gescheiden. Bij zo'n bad komt de mest nauwelijks in de behandelvloeistof terecht.

Om de bevuilding van het klauwbad zoveel mogelijk te reduceren en de inwerking van het behandelproduct te optimaliseren, dienen de klauwen vooraf te worden gereinigd. Dat kan volautomatisch, via een klauwbad dat louter met water is gevuld of door de klauwen van de koeien bij het verlaten van de melkstal af te spuiten. Veelal wordt aanbevolen om het bad na maximaal 200 tot 250 passages te verversen.

Uit de enquête kon worden afgeleid dat er heel wat variatie is wat betreft verversingsroutine. Het aantal passages voor verversen of opruimen van het bad varieert van minder dan 50 tot meer dan 500 tot zelfs "het bad opruimen nadat het leeg is".

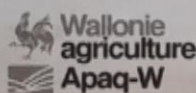
Product en concentratie

De praktijk leert dat de verboden producten nog steeds erg populair zijn (Figuur 2). Tweederde van de bedrijven die een klauwbad plaatsen, gebruiken formolaldehyde en/of kopersulfaat. Deze verboden producten zijn nochtans slecht voor de gezondheid van mens en dier en/of het milieu.

Volgens de biociderichtlijn zijn volgende klauwbadproducten in België toegelaten: 4Hooves, Hoofsmart Bath, Pediline (Pro), Podocur SV, Inciprop Hoof D, Walk Liquid

**ZATERDAG 28
OKTOBER 2017
VANAF 18u30**

De association des Eleveurs et Détenteurs de bétail Bovin van de Provincie Luxemburg organiseert haar

20de GROTE BIJEENKOMST VAN HET BELGISCH WITBLAUW

Hall «WALEXPO» te Libramont

- > Provinciale prijskamp Witblauw vee
- > Dankzij de financiële steun van het APAQW, kan u proeven van een heerlijke steak Belgisch Witblauw, frieten en groenten aan een democratische prijs van 15€ « Les délices de Claire »
- > Muzikale en lichtrijke omkadering.

Gratis toegang !!!

Onze partners:

AGRO P.E.S.
La référence pour l'élevage

MAMYLAC
Ce le veau bien !

Veviba

GOEDERT
magasins

Libramont
Libramont-Cherigny

Trailments TALBOT
WELLMONT FR. 08125 5146 - 21 52 50

LECOMTE-FOSSION
1015 • 083404 • 083404 • 083404

agrotech

Libramont
NOS services sont au service de la Terre

Provincie de Luxembourg
Wallonie

**BNP PARIBAS
FORTIS**

2000043953/40-B

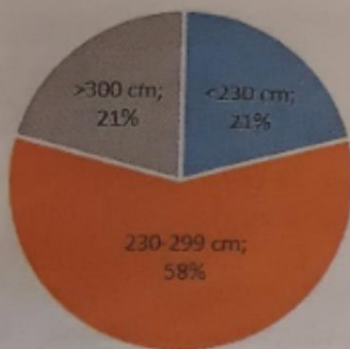
10 klauwbadtips op een rijtje

1. Stel het klauwbad om de week tot 14 dagen op.
2. Reinig de klauwen voordat de koeien doorheen het klauwbad gaan.
3. Ververs het bad na maximaal 200 tot 250 passages.
4. Gebruik het bad enkele dagen na elkaar, zowel 's morgens als 's avonds.
5. Gebruik enkel klauwbadproducten die toegelaten zijn.
6. Gebruik enkel de voorgeschreven concentraties.
7. Het klauwbad dient minimaal 3 m lang te zijn.
8. De behandelvloeistof dient zo'n 15 cm hoog te staan.
9. Zorg ervoor dat de koeien niet naast het bad kunnen stappen, maar enkel doorheen de behandelvloeistof.
10. Berg het bad op indien het niet wordt gebruikt.

en Podofit (enkel bij jongvee).

De concentratie waarin het product wordt toegepast, is erg belangrijk. Gebruik zeker geen hogere concentratie dan geadviseerd, maar gebruik eveneens geen te lage concentratie waardoor de werking ondermaats blijft.

Figuur 4 Klauwbadlengte op Vlaamse melkveebedrijven.

goede bodem is dat u vlot doorheen het bad kan stappen zonder naar de plaatsing van uw voeten te moeten kijken.

Het klauwbad is op slechts 21% van de bedrijven 3,00 m of langer, terwijl op evenveel bedrijven het klauwbad zelfs korter is dan 2,30 m (Figuur 3). Een

langer klauwbad zal hier ongetwijfeld bijdragen tot efficiënter klauwbaden. Daarnaast is de hoogte van het klauwbad een parameter die weleens uit het oog wordt verloren. De vloeistof dient toch zo'n 15 cm hoog te zijn om voldoende hoog aan de klauwen te hechten. Bedenk trouwens dat door een 'sportieve' koe de vloeistofhoogte sterk kan afnemen.

Afmetingen klauwbad

De afmetingen van een klauwbad zijn een afweging tussen een economisch gegeven (een zo klein mogelijk bad met zo weinig mogelijk product) en de effectiviteit van het klauwbad. Een breed en lang bad bevat veel water en product, vandaar dat er eerder wordt geadviseerd voor een smal en korter klauwbad.

Een klauwbad moet breed genoeg zijn of aangepast aan de plaats waar het wordt opgesteld, zodat de dieren niet langs het bad stappen (de zijanten afschuiven met platen). Doorgaans zijn de klauwbaden 80 cm breed, hoewel er wel eens gebruik wordt gemaakt van smallere baden. Verder moet het klauwbad lang genoeg zijn, zodat elke poot minstens éénmaal (en liefst meer) in de vloeistof wordt ondergedompeld.

Uit demoproeven bleek dat de achterpoten bij een bad van 3,00 m lang in 95% van de gevallen elk tweemaal werden ondergedompeld. Het is vanzelfsprekend dat in baden van 3,5 tot 4,5 m de klauwen vaker worden ondergedompeld en vandaar dat de effectiviteit van de behandeling toeneemt. Om voldoende lengte te krijgen, kunnen verschillende kleinere baden aan elkaar worden gekoppeld. Let tot slot op de bodem van het klauwbad. De bodem moet vlak zijn en grip bieden. De koe ziet doorheen de vloeistof immers niet waar ze haar poten neerzet en een ongelijke of gladde ondergrond kan paniecreacties veroorzaken. Een maatstaf voor een

Conclusie

Op basis van resultaten kunnen we besluiten dat klauwbaden op heel wat bedrijven waarschijnlijk nog aan effectiviteit kunnen winnen door kleine aanpassingen door te voeren. Vooral de klauwbadlengte en de verversingsfrequentie zijn voor verbetering vatbaar. Daarnaast gebruikt de meerderheid van de veehouders nog steeds niet-toegelaten klauwbadproducten.

Dit artikel spruit voort uit het demonstratieproject 'Gezonde klauwen op stal'. Projectpartners zijn KU Leuven (Groep Dier&Welzijn), de Hooibeekhoeve, Proef- en Vormingsinstituut Limburg (PVL in Bocholt) en DGZ. Dit demonstratieproject wordt medegefinancierd door de Europese Unie en het Departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse overheid.

**Béke Nivelles,
Sanne Van Beirendonck,
Jos Van Thielen
en Bert Driessen
(KU Leuven)**

VOEDERBIETEN DEMO ROOIEN EN INKUILEN

Voederbieten: ook op uw bedrijf?

Een info- en demoniamiddag rond het gebruik van voederbieten vindt plaats op 18 oktober.

De teelt van voederbieten kent de laatste jaren een heropleving o.a. door de vergroeningseis van het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid waarbij voederbieten een interessante optie zijn als derde gewas naast gras en maïs. Er zijn echter nog enkele knelpunten in verband met de mechanisatie en de bewaring:

- Is het mogelijk om bieten jaar- rond te bewaren door inkuielen?
- Is er mechanisatie om een groot volume bieten te verwerken in een kuil?
- Zijn er andere voedermiddelen dan maïs om samen in te kuilen met voederbieten?

- Hoe vlot verloopt het aanleggen van een alternatieve mengkuil?

Een antwoord bieden op deze vragen maakte de voorbije twee jaar het voorwerp uit van het PWO-project 'Voederbiet, een gewas voor een meer duurzame rundveehouderij'. Tal van bedrijven hebben hierin geparticipeerd. De voornaamste resultaten van dit project werden gebundeld in een brochure, die een update geeft van alle info rond de teelt, mechanisatie, bewaren en inkuielen van voederbieten.

Op 18 oktober om 13u vindt er als afsluiter van dit project op het proefbedrijf van ILVO Dier, Scheldeweg 68, 9090 Melle en de proefhoeve Bottelare van HoGent - UGent, Diepestraat 1, 9820 Bottelare een demonstratiemiddag waar deze brochure en de resultaten van het project voorgesteld zullen worden. Er wordt gestart op het proefbedrijf van ILVO Dier waar het reinigen, versnijden, mengen en inkuielen van voederbieten in een mengkuil met tarweglutenfeed gedemonstreerd zal worden. Daar-

na verplaatsen we ons naar proefhoeve Bottelare HoGent - UGent, waar enerzijds het rooien van voederbieten gedemonstreerd zal worden met verschillende instellingsmogelijkheden. Anderzijds zullen de resultaten van het project en de brochure ook voorgesteld worden aan de aanwezigen. Afsluiten doen we met een receptie om nog na te praten en eventuele ervaringen uit te wisselen. De deelname aan de demonstratiemiddag is gratis, maar we vragen wel om in te schrijven vóór zondag 15 oktober via HoGent.be/agenda. Daar kan je doorklikken op Voederbieten demo rooien en inkuielen.

Praktisch

Woensdag 18 oktober 2017 om 13u, Locatie 1: ILVO Dier, Scheldeweg 68, 9090 Melle, Locatie 2: Proefhoeve Bottelare HoGent - UGent, Diepestraat 68, 9820 Bottelare

Tijdschema:
13u00 Onthaal (ILVO Dier)
13u30 Demonstratie reinigen, versnijden, mengen en inkuielen van voederbieten in een mengkuil met tarweglutenfeed (ILVO Dier)

15u00 Rooiemonstratie en presentatie van de resultaten van het project 'Voederbieten, een gewas voor een meer duurzame rundveehouderij, (proefhoeve Bottelare HoGent - UGent)

17u00 Receptie met hapje en drankje

Deze demonstratie is gratis. We vragen wel om in te schrijven vóór 15 oktober via de inschrijvingslink Hogent.be/agenda > voederbieten demo rooien en inkuielen.

2000044161/AD-B

**Klauwbehandeling
Scheren van
rundvee & schapen**

**Van Wouterghem Koen
0498/12.11.70**

2015410101